

Muuttuva musiikinteoria –seminaari 2014

Mitä meille kuuluu?

Keskustelutilaisuus musiikin perusteiden opetuksen tilanteesta ja opetussuunnitelmakehityksestä 1.3.2014. Keskustelumuistio.

- 27 osallistujaa + 3 suunnitteluryhmän jäsentä
- ennakkokyselyyn 18 vastausta

1) ESITTÄYTYMINEN

Esittäydettiin pöytäryhmissä. Virittäytymiskysymys: mikä mupe-opetustyössä on antoisaa ja arvokasta? Ennakkokyselyssä mainitut asiat ryhmittäytyivät seuraavanlaisiin aihepiireihin:

- Yhteydet soitonopiskeluun, oppilaan oivallukset
- Oppilaiden muut oivallukset, oppimiskokemukset, musisoinnin ilo
- Opetussisällön ja aihealueen kiinnostavuus
- Vuorovaikutus oppilaiden kanssa

2) VISIOINTITEHTÄVÄ

"Kuvittele itsesi työhön muutaman vuoden päästä. Muutoksiin liittyvät huolet ovat ratkenneet, opetus toimii ihanteellisesti ja onnistut hyvin. Kuvaile tilannetta. Mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, että näin hyvään tilanteeseen on päästy?"

Yksilöllinen mietintähetki ja jakaminen pöytäryhmittäin. Poimintoja teemoista:

TYÖYHTEISÖ

- yhteisöllisyys, arvostus, toimiva kollegio, yhteisopettajuus; avoimuus työyhteisössä; oppilaitosten yhteistyö, esim. kahden opettajan yhteisesti vetämät ryhmät tai projektit
- hyvä työjohtaminen (osaamisen johtaminen)

OPETUSSUUNNITELMA, PEDAGOGISET RATKAISUT, KOULUTUS

- opetussuunnitelma: se/sen käyttö on selkiytynyt; koulutus; keskustelu
- arviointi on kehittynyt oppilasta tukevaksi prosessiarvioinniksi
- muutosten seuraaminen; opetuksen sisältö kiinnitetty traditioon
- oppilaan oman kiinnostuksen kohteen tukeminen;
- itse tekemisen ja oman oivalluksen kautta oppiminen; mupe-kammo pois
- lapsen yksilöllisen kasvun tukeminen
- yhtenäinen polku muskarista mupeen; erityisoppilaat: oppilaitoksiin on kehitetty järjestelyjä erityisten oppijoiden tukemiseen
- mupeopekoulutusta: eri soittimet, säveltäminen, sovittaminen

OLOSUHTEET, TYÖRAUHA, RESURSSIT

- onnellinen mupe-opettaja: rakkautta & rahaa!
- pienet opetusryhmät, opetusmatkat sijaitsevat kohtuullisen matkan päässä; työtilat: hyvä varustelu, rahaa! Soittimet, teknologia; oma luokka
- rauha opettaa; ulkopuoliset häiriötekijät (liittyen mm. resursseihin, johtamiseen) eliminoitu
- mielekästä oppimateriaalia syntynyt

2) MUSIIKKIOPISTOTASON KEHITTÄMISRATKAISUT, VALINNAISUUS

Ryhmytettiin keskustelemaan musiikkiopistotason opetussuunnitelmakehityksestä ja käytännön opetusratkaisuista oppilaitostyypeittäin:

- usean toimipisteen oppilaitokset
- pienet oppilaitokset, n. 1 toimipistettä
- suuri oppilaitokset, n. 1 toimipistettä

Keskustelussa muotoutuneita kysymyksiä:

- **Mitä tarkoitetaan valinnaisilla <> syventävillä opinnoilla?**
  - Suomen musiikkioppilaitosten liiton sisältö- ja suoritusohjeissa puhutaan ”musiikkiopistotason syventävistä opinnoista”. Toisaalta on viimeaikaisessa mupe-keskustelussa on toivottu valinnaisuutta. Miten ajatellaan syventämisen ja valinnaisuuden liittyvän yhteen?
    - Esim. oppilaan omat tavoitteet ja valinnat – sitoutuminen ja syventyminen (lukio-opetuksesta: pirstaleisuuden poistaminen, mielekkäät kokonaisuudet – eli syventyminen)?
    - Jos opiskelija aloittaa opintojensa loppuvaiheessa uuden aihealueen valinnaiskurssin ja pääsee aihealueessa alkeisiin, onko kyse syventävästä oppimisesta?
    - Arjen käytännöt: mielekkään kokonaisuuden idea ei ohjaa valintoja, vaan oppilas osallistuu niille kursseille, jotka sopivat hänen aikatauluunsa.
    - valinnaisuus tehtävänannon puitteissa; tehtävänantojen väljyys?

Ajankäyttö, ja mitoitus

- Musiikkiopistotason mupe-opetukseen käytettävä aika? Miten aika jaetaan yhteisten /syventävien opintojen välillä?
- Itsenäisen työskentelyn mitoittaminen?
- Minimivaatimukset mupe-opintojen suhteen opistotason suorittamiseksi?
- Kuka antaa luvan jättää perusteista sisältöä pois?
- Runsauden pula opetuksen suunnittelussa: voisi tehdä niin montaa asiaa, mistä tietää, mitä pitäisi tehdä?

Eriyttämisen ratkaisut

- Oppimateriaalien tarve
- Voisiko käyttää kiertäviä opettajia periodiluonteisesti (esim. sävellys, musiikkiteknologia)?
- Järjestetään valmennuskurssi [ammattiopintoihin¹] valmentautuville. Tätä voisi myös myydä!

RATKAISUESIMERKKEJÄ YHTEISIIN JA SYVENTÄVIIN OPINTOIHIN

A. Yhteiset opinnot

- Säveltapailu + teoria (tiivis)
- Musiikkitieto (itsenäistä työtä)

B. Syventävät:

- Projekti, esim. variaatiosarjan tekeminen ryhmätyönä
  - esimerkkitapauksessa 5 oppilaan ryhmä TEKI variaatiot kansanlaulusta oppilaiden omille soittimille
- muuta yksilöllistä työtä, mm. etydin kirjoittaminen omalle soittimelle
  - konsultointi soitonopettajalta
  - yhteinen suunnittelu

Vantaan musiikkiopisto (esiteltiin myös tarkemmin seminaarissa)

- A. Opistotason yhteiset opinnot 3 lukukautta (105t)
- B. Syventävät opinnot 3 lukukautta (105t)
  - pyritään vuosittain vaihtuvaan tarjontaan
  - Lisäksi suunnitteilla eriyttävä kurssi musiikkialan ammattiopintoihin tähtääville

Muita ratkaisuja syventäviin opintoihin (ennakkokyselystä)

- Sävellysopinnot mupeopintoina ja korvaavina joillekin mupe-kursseille
- Opistotasolla yhteiset kurssit 1 ja 2 (kumpikin 90 min), sitten valinnaisista opinnoista valitaan 3 x 30 min verran kursseja.
- Opistotason teorian on voinut korvata suorittamalla kolme kurssia musiikkia lukiossa.
- Valinnaisuus (teknologia, sävellys/sovitusprojektit, muut erityisperiodit) vaihtelee vuosittain ja se on rakennettu kurssien sisään.
- Kaikille yhteiset ryhmät, joissa edetään musiikin historian aikakausien mukaan. Viimeinen kevätlukukausi varattu oppilaiden yhdessä opettajan

---

¹ Sunnuntaina jatkettiin keskustelua ammattiopintovalmiuksista. SibA:n opettajat ovat toivoneet, että opiskelijoille korostettaisiin opiskelun ja muusikon toiminnan asettamia vaatimuksia, ei niinkään koeosaamista. Muistiinpanoja tässä hiukan editoitu: ammattiopintoihin, ei (vain) pääsykokeisiin valmentautuminen.

kanssa suunnitteleminen projekteille. Projekteissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeltuja teoreettisia ja säveltapailullisia taitoja.

- Opistotason kurssseja klassisen / kevyen musiikin painotuksilla
- Useassa vastauksessa mainittu valinnaisuus musiikkitiedon / harmoniaopin / "Muusikon perusvalmiudet"-kurssien välillä, joissakin valittavien joukossa myös vapaa säestys ja musiikkiteknologia
- Kahden vuoden yhteisen paketin lisäksi analyysia ja harmoniaoppia syventävänä vuoden kurssina
- Ideoita valinnaiskursseihin: eri genrejen mupe-kurssit, musiikkiteknologia .

HUOM! Ennakkokyselyssä tuotiin esiin vielä muita kehittämissivisioita, jatkokeskustelua vaativia aiheita, joista koostamme myöhemmin tarkemman muiston.

Ammattiopiskelun ja elinikäisen harrastamisen tarpeet sekä seminaarin loppukeskustelu 2.3.2014

Ammattiopintovalmiudet

- Lotta Ilomäen alustus musiikin ammattiopintovalmiuksista Sibelius-Akatemian näkökumasta (ks. erillinen power point)
- Keskustelua: miten valottaa mupe-taitojen tarpeita sekä ammattiopinnoissa että harrastamisessa käytäntöä korostaen? Keskusteltiin materiaalien ja viestinnän tarpeista ja mahdollisista kanavista.
- Opetustarjonta: pitäisi varmistaa, että syventävissä opinnoissa on jokaisessa oppilaitoksessa tarjolla myös mupeaineiden ydintä (analyysia, teoriaa).
- Keskustelua: on muitakin kuin ammattiopintoihin tähtääviä, jotka haluavat päästä mupe-opinnoissaan pitkälle ja käsittelemään vaativia materiaaleja.

Musiikkiopiston mupe-opintojen läpäisy

- Kuinka suuri osa musiikkiopistolaisista on mupessa? Miten saada suurempi oppilasjoukko mupen piiriin? Valinnaisuuden ajatusta on tarjottu keskusteluissa mahdolliseksi ratkaisuksi

Keskustelua oppimateriaaleista

- pitäisikö ammattiopintoihin hakeutuville suunnattu ohjeistus ("Yleismusiikillisten taitojen opas") ja opistotasoinen mupeopiskelumateriaali yhdistää tai luoda rinnakkaisprojekti?
- tehtäväpankin tekeminen yhteisin ponnistuksin
- eriyttävän materiaalin mahdollisuus
- instrumenttipedagogeilta on saatu mm. ohjelmistoapua

Opetussuunnitelmatyö

- Tapahtuman ennakkokysely perusteella opettajien kokemukset opetussuunnitelmatyöstä vaihtelivat. Toiset olivat omakohtaisesti mukana ja

kokivat työn mielekkääksi. Osa ei ollut päässyt opetussuunnitelmatyöhön tai ei kokenut kaikkien opettajien saaneen vaikutusmahdollisuutta, vaikka OPS-työtä muodollisesti olisikin tehty.

- Olisi valvottava, että aineissa, jotka lasketaan mupe-kiintiöön, on osallisena mupe-opettaja.
- Arvioinnin problematiikka: Kuka antaa opistotason arvosanan?